

Jordbruksutskottets betänkande

1983/84:4

om fiske

Motioner

I motion 1982/83:247 av Erik Olsson m. fl. (m) yrkas att riksdagen anhåller att regeringen vidtar sådana åtgärder att reproduktionen av lax och havsöring i våra svenska vattendrag underlättas och att tillståndsgivningen för fasta fångstredskap tillämpas synnerligen restriktivt.

I motion 1982/83:394 av Barbro Nilsson i Visby (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande förkortad fredningssäsong för laxfisket i Östersjön.

I motion 1982/83:479 av Jens Eriksson och Erik Olsson (båda m) yrkas att riksdagen beslutar att avgifter enligt 2 kap. 10 § vattenlagen fördelas med 50 % på forskning och 50 % på fiskevårdande åtgärder i de outbyggda älvarna.

I motion 1982/83:993 av Kerstin Ekman m. fl. (fp, m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av lämplig finansieringsform för samordning mellan fiskerinäringens och marinens gemensamma behov av fartyg.

I motion 1982/83:1439 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av fiskevårdsområdesbildning fram till 1985 vid södra ostkusten och i de fem stora sjöarna.

I motion 1982/83:1448 av Jens Eriksson m. fl. (m, c, fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär sådan lagändring att trålfisket anses avslutat när trålbord eller tyngder är upphissade i trålgalgen.

I motion 1982/83:1450 av Lars Ernestam (fp) och Anders Svärd (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att fiskeristyrelsen får ta fram en ny rapport med förslag hur storrödingsbeståndet i Vättern skall kunna räddas och förbättras.

I motion 1982/83:1453 av Pär Granstedt m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar att återkalla sin hemställan till regeringen om förslag om frisläppande för allmänheten av handredskapsfiske utanför ostkusten, längs Gotlands kust och Blekinge sydkust samt i de stora sjöarna.

I motion 1982/83:1987 av Paul Jansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av fastare riktlinjer för de olika intressen som i dag utnyttjar Vättern.

I motion 1982/83:1988 av John Johnsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn och skärpning av straffen för olaga fiske i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1982/83:2000 av Ola Ullsten m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 5), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utveckling av vattenbruket.

Utskottet

I betänkandet behandlar utskottet ett antal motioner om fiske, vilka väckts under allmänna motionstiden i januari 1983.

Fiskenämnden i Malmöhus län har i skrivelse lämnat synpunkter på olaga trålfiske vid länets kuster (med anledning av motion 1982/83:1988).

Luxfiske

Fiskeristyrelsen är enligt den nya fiskeriförordningen (1982:126) ansvarig myndighet för skyddet av vandringsfisken – såväl i älvar och sjöar som i havet. Enligt förordningen får tillstånd att sätta ut fasta redskap i allmänt vatten för fångst av bl. a. lax och öring som regel endast beviljas fiskare för vilkas försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Fiskeristyrelsen har antagit ett handlingsprogram för beståndsvårdande åtgärder för lax och öring i Östersjön och bl. a. utfärdat vissa bestämmelser om begränsning av fisket i och utanför de icke utbyggda Norrlandsälvarna.

I december 1982 begärde riksdagen en snar utredning av frågan om hur vårt land bäst skall utnyttja den naturtillgång vi har i den naturligt reproducerande laxen (JoU 1982/83:7). I samband därmed framhöll utskottet att närmare en tredjedel av den lax av svensk härkomst som fångas i Östersjön anses vara naturligt reproducerad i de icke utbyggda Norrlandsälvarna. Reproduktionsläget i flertalet naturligt reproducerande vattendrag var så allvarligt att stora områden i stort sett var helt tomma på lax. Enligt utskottets mening borde åtgärder vidtas för att hindra att åtskilliga laxbestånd utrotas. Icke minst skulle ett utvecklat fritidsfiske efter lax i de svenska älvarna kunna få ekonomisk och social betydelse såväl regionalt som lokalt. Utskottet fann därför att frågan om hur vårt land bäst skall utnyttja den naturtillgång vi har i den naturligt reproducerande laxen snarast borde utredas. I samband med en sådan utredning borde en kartläggning ske av det nuvarande laxfisket för att belysa vilka internationella insatser från Östersjöstaternas sida som kommer att erfordras. Även konsekvenserna för yrkesfisket borde belysas. Enligt utskottets uppfattning var det naturligt att berörda intressenter gavs möjlighet att delta i utredningsarbetet. Med anledning av riksdagsbeslutet har jordbruksministern uppdragit åt chefen för fiskeristyrelsen att utreda frågan och redovisa sina bedömningar under våren 1984.

Den vikande tillgången på lax i Norrlandsälvarna behandlas i motion 1982/83:247 (m). Enligt motionärerna har fiskodlingen i våra älvar svårt att få tillgång till avelsfisk för reproduktion av yngel som enligt vattendom skall utplanteras i vattendragen. Fisket med de fasta och mycket effektiva fångstredskap, s. k. finnfällor, som satts ut i älvmyningarna under senare år bedrivs enligt vad motionärerna erfarit i stor utsträckning av personer som fiskar på sin fritid och som erhållit dispens av länsstyrelsen. I Norge och Finland underkastas motsvarande redskap en synnerligen restriktiv tillståndsgivning. Motsvarande borde enligt motionärernas mening ske i Sverige. Enligt motion 1982/83:479 (m) är det främst reproduktionen av den lekvandrande laxen i de outbyggda älvarna som är i fara. För att åtminstone på kort sikt säkra de naturligt reproducerande laxstammarna för framtiden bör staten enligt motionärerna inköpa lekmogen lax och släppa den ovanför befintliga redskap. Medel härför bör tas av de medel som inflyter från fiskeavgifter enligt 2 kap. 10 § vattenlagen. I motion 1982/83:394 (m) föreslås förkortad fredningssäsong för laxfisket i Östersjön. Motionären hävdar att gällande förlängda laxfiskeförbud i Östersjön, fram till den 15 september, enligt fiskeribiologer i stort sett saknar betydelse som skydd för laxbeståndet. För fiskarna medför förlängningen att höstfisket förskjuts till en stormig, kall och mörk årstid, anför motionärerna.

Utskottet får med anledning av motionerna erinra om att den nedgång av laxreproduktionen som gjort sig märkbar under senare år åtskilliga gånger varit föremål för riksdagens åtgärder. Som inledningsvis anförts har ansvaret för skyddet och vården av vandringsfisken i sin helhet överförts på fiskeristyrelsen som också vidtagit vissa åtgärder. En särskild utredning pågår om den naturligt reproducerande laxen. Enligt vad utskottet erfarit kommer de i motion 1982/83:247 påtalade problemen att uppmärksammas i dessa sammanhang. Motionen synes med hänsyn härtill icke påkalla någon riksdagens ytterligare åtgärd.

När det gäller de i motion 1982/83:479 diskuterade fiskeavgiftsmedlen enligt 2 kap. 10 § vattenlagen får utskottet anföra följande. Dessa medel utnyttjades tidigare för både fiskevårdsåtgärder och för forskning. Enligt riksdagsbeslut år 1981 skall medlen i fortsättningen i sin helhet tillföras FoU-verksamhet på fiskets område (prop. 1980/81:153, JoU 1980/81:29, rskr 1980/81:374). Hösten 1982 avslogs en motion om återgång till tidigare praxis vid fördelningen av medlen. Utskottet konstaterade i sammanhanget att ett bifall till motionen skulle innebära en minskning av anslaget till forskning och undersökningar. Tillskottet till fiskevårdande åtgärder skulle f. ö. icke förslå till mer än en del av erforderliga medel för fiskutsättning.

Den nya vattenlagen (1983:291) som träder i kraft den 1 januari 1984 innehåller i 10 kap. 6 § regler om allmänna fiskeavgifter som i stort sett motsvarar bestämmelserna i VL 2:10. Avgifterna kommer enligt övergångsbestämmelserna att räknas upp väsentligt och indexregleras (prop. 1981/82:130, JoU 1982/83:30). Utskottet finner dock icke anledning att frånga det

beslut riksdagen fattat om medlens användning. Motionen avstyrks sålunda.

Det problem som tas upp i motion 1982/83:394, nämligen fredning av Östersjölaxen, har under en följd av år varit föremål för förhandlingar inom en särskild fiskerikommission för Östersjön där samtliga strandstater är företrädde. De svenska älvarna svarar för den ojämförligt största reproduktionen av lax och öring i Östersjön. Sverige har under en följd av år sökt få till stånd överenskommelser om begränsning av yrkesfisket efter lax i havet och i skärgården med hänsyn till den överfiskning av beståndet som äger rum. Hittills har dessa ansträngningar varit föga framgångsrika. Dock har sedan ett par år tillbaka enighet nåtts inom kommissionen att rekommendera strandstaterna att förlänga fredningstiden för laxen under sommaren med 15 dagar. I enlighet härmed har laxfisket förbjudits under tiden den 15 juni–den 15 september i den svenska fiskezonen och i territorialhavet utanför fyramilsgränsen. Utskottet kan för sin del instämma med motionären om att det icke är lyckligt om höstfisket förskjuts till en stormig, kall och mörk årstid. Så länge en överenskommelse om begränsning av fisket icke kan åstadkommas synes dock den förlängda fredningstiden böra accepteras. Motionen avstyrks sålunda.

Havsfisket och fiskeflottan

Medelåldern bland fartygen inom den svenska fiskeflottan är hög och förnyelse bör komma till stånd i en nära framtid, framhålls det i motion 1982/83:993 (fp, m), med hänvisning till fiskeristyrelsens fiskefartygsutredning. Enligt motionärerna bör samhället genom aktiva åtgärder medverka till att den erforderliga förnyelsen kommer till stånd. Detta kan ske genom att ett generellt statligt finansieringsstöd lämnas fiskare som beställer nybyggnation vid svenska varv. Vid nyanskaffningen bör även marinens behov av hjälpfartyg i minröjningsorganisationen i krig beaktas. Regeringen bör enligt motionen därför finna en lämplig finansieringsform för att samordna fiskerinäringens och marinens fartygsbehov.

I två motioner behandlas sanktioner mot olaga trålfiske. Ett i oktober 1982 avgjort mål i högsta domstolen tas upp i motion 1982/83:1448 (m, c, fp). Medlemmarna i ett trållag dömdes då för olaga trålfiske för att deras fartyg under bärgningen av en fångst drivit innanför den gräns där det är förbjudet att bedriva trålfiske. Domslutet innebär att trålfiske i rättslig mening skall anses avslutat först då trålen i dess helhet tagits ombord. Enligt motionärerna utgör domen ett fiskerättsligt prejudikat med orealistiska och opraktiska konsekvenser. Enligt allmänt språkbruk bland sådana fiskare som bedriver trålfiske är detta slags fiske avslutat när trålen slutat verka som fångstredskap, dvs. när tyngderna eller trålborden hissats upp i trålgalgarna, framhåller motionärerna och begär lagändring. Enligt motion 1982/83:1988 har det blivit alltmer vanligt med olaga fiske i Öresund och i södra Östersjön. Det olaga trålfisket ställer till stor skada både för fiskens lek- och yngelplatser

och för yrkesfiskarna inom berört område. Enligt motionärerna lönar sig detta olaga fiske för trålfiskarna även om det beivras, då böterna är låga.

Utskottet vill med anledning av motionerna framhålla följande.

Riksdagen har vid olika tillfällen haft anledning att ta ställning till motionsyrkanden om statligt stöd till fiskeflottans förnyelse med hänsyn tagen till marinens behov av hjälpminsvepare. Då saken senast var uppe hösten 1982 redovisade utskottet att fiskeristyrelsen i samråd med chefen för marinen lämnat bidrag till projektering av ett 65-fots provfiskefartyg i glasfiberarmerad plast (JoU 1982/83:7). Denna fråga har enligt vad utskottet erfarit ännu icke funnit sin lösning. Frågan om finansiering av fiskefartyg byggda vid svenska varv har nyligen varit föremål för en interpellationsdebatt i riksdagen. Därvid erinrade statsrådet Roine Carlsson om att kreditgaranti och räntestöd enligt förordningen (1980:561) om statligt stöd till varvsföretag endast får avse fartyg med en bruttodräktighet om minst 300 registerton men att regeringen under vissa förutsättningar beviljat undantag. Stöd kan sålunda lämnas för bl. a. fiskefartyg. Dock gäller en nedre storleksgräns om 100 registerton, i enlighet med internationella överenskommelser. (Ett fiskefartyg med en bruttodräktighet om 100 registerton beräknas ha en längd av 24 m eller 75–80 fot.) Som framgår av det anförda är de frågor som rests i motion 1982/83:993 föremål för överväganden i vederbörande instanser. Utskottet vill även erinra om att stöd till fiskerinäringen, bl. a. för förnyelse av fiskeflottan, utgår av budgetmedel. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionen är enligt utskottets mening icke påkallad.

Frågan om hur trålfiske skall bedrivas intill fiskegränsen har nyligen behandlats i ett mål avdömt av högsta domstolen (NJA 1982:88). HD anslöt sig därvid till fiskeristyrelsens bedömning att trålfiske i rättslig mening skall anses fortgå från det att trålen lagts ut och till dess att den i sin helhet åter tagits ombord. Om således fartyget/fartygen under bärgningen drivit in över den gräns innanför vilken trålfiske är förbjudet, innan fiskaren har fisken i säker besittning, har denne gjort sig skyldig till olaga fiske. Styrelsen har i en inlaga i rättegången understrukit att fiskegränsen fastställts i fiskets långsiktiga intresse, för att bevara fiskbestånden. För att underlätta tillsynen av fisket var det angeläget att lägga fast den anförda regeln.

Enligt utskottets mening är det framför allt angeläget att fasta regler gäller för fisket nära trålfiskegränsen. Genom det aktuella domslutet har den tidigare osäkerheten om hur gällande regler skall tolkas, undanröjts. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion 1982/83:1448.

För brott mot olaga fiske utdöms i Sverige vanligen, såsom påpekas i motion 1982/83:1988, relativt milda straff. Fiskeristyrelsen anmälde i mars 1983 till riksåklagaren att olovligt fiske från utländska fiskefartyg och olaga trålfiske ökat i oroande omfattning under senare år. Det ökade ansvar Sverige fått för skyddet och vården av fiskbeståndet i den år 1978 utvidgade svenska fiskezonen kräver enligt styrelsen att allt sådant fiske som bedrivs

från utländska fartyg måste hindras och beivras. För sin del har fiskeristyrelsen vid tillståndsgivningen för utländska fiskefartyg i svensk fiskezon infört en regel att licens icke beviljas fartyg som blivit sett fiskande olovligt i den svenska zonen under de senaste två åren.

De svenska straffsanktionerna för olaga fiske skiljer sig – icke minst vad gäller tillämpningen – från motsvarande regler i övriga nordiska länder. I exempelvis Norge utdöms ojämförligt strängare straff för samma förseelse. Regeringen har föreslagit harmonisering av dessa sanktionsbestämmelser i den nordiska kretsen men icke vunnit gehör. Lagstiftningsåtgärder förbereds nu i regeringskansliet. I en inom jordbruksdepartementet upprättad promemoria föreslås skärpta sanktioner vid brott mot fiskelagstiftningen (Ds Jo 1983:16). Ändringsförslagen syftar till en allmänt bättre efterlevnad av lagstiftningen och till en anpassning till de andra nordiska ländernas lagstiftning.

Utskottet vill i sammanhanget betona att det ligger i fiskets långsiktiga intresse att fiskbeståndet säkras. Reglerna om fisket i den svenska fiskezonen är utfärdade i detta syfte. I den situation som uppstått efter införandet av fiskezonen är det angeläget att sådana åtgärder vidtas som leder till att fiskereglerna respekteras. Det är därför tillfredsställande att regeringen nu ser över sanktionssystemet för att skapa bättre garantier för att bestämmelserna efterlevs. Syftet med motion 1982/83:1988 borde därigenom väsentligen vara tillgodosett. Motionen påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

Handredskapsfisket längs södra ostkusten m. fl. vatten

Riksdagen begärde i december 1982 förslag från regeringen om frisläppande för allmänheten av handredskapsfisket utanför södra ostkusten, längs Gotlands kuster och Blekinge sydkust samt i de stora sjöarna (JoU 1982/83:7, rskr 1982/83:66). I samband härmed anförde utskottet bl. a. att de nämnda vattnen i stor utsträckning ligger i anslutning till de stora befolkningskoncentrationerna i vårt land och att de skulle kunna användas av ett stort antal fiskande om de görs tillgängliga. Allmänna rekreativpolitiska motiv talade sålunda för ett frisläppande av handredskapsfisket. Utskottet framhöll vidare att svårigheterna på många håll är stora att bedriva en aktiv fiskevård och att åstadkomma fiskeupplåtelse med nuvarande uppsplittring av ägandeförhållandena. Möjligheterna att satsa på en utvecklad fiskevård skulle underlättas genom frisläppande av handredskapsfisket, anförde utskottet.

Riksdagsbeslutet kritiseras i två motioner. Enligt den moderata kommittémotionen 1982/83:1439 är den enskilda äganderätten en drivkraft för social trygghet och ekonomiskt framåtskridande. Riksdagsbeslutet om fritt handredskapsfiske har skapat oro genom att urholka äganderättens innehåll, anser motionärerna. Dessutom kommer statskassan enligt deras mening att åsamkas en kostnad i storleksordningen flera hundra miljoner kronor utan

att nämnvärda fördelar för fritidsfisket vinnas. Regeringen bör därför, om den över huvud skall effektuera beställningen, inte förelägga riksdagen det begärda förslaget förrän efter år 1985. I motion 1982/83:1453 (c) ifrågasätts om riksdagsbeslutet ens kan anses gynnsamt för fritidsfiskarna. Enligt motionen kan bildandet av fiskevårdsområden befaras avstanna som en följd av riksdagens beslut i december 1982. Riksdagen bör därför återkalla sin hemställan till regeringen om fritt handredskapsfiske i berörda områden.

Utskottet får med anledning av motionerna framhålla att de motiv som för ett år sedan anfördes till förmån för frisläppande av handredskapsfisket vid de kuststräckor där detta inte redan är fritt, samt i de stora insjöarna, fortfarande äger full giltighet. Från fritidsfiskarens synpunkt är reformen angelägen medan den enligt utskottets bedömning är av underordnad betydelse för yrkesfisket. Som utskottet anförde då frågan behandlades för ett år sedan, skulle möjligheterna att satsa på en utvecklad fiskevård underlättas genom frisläppande av handredskapsfisket i de berörda vattnen. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1982/83:1439, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), och motion 1982/83:1453.

Den militära verksamheten på Vättern

Den militära verksamheten på Vättern och dess inflytande på storrödingsbeståndet samt på vattenmiljön i övrigt är föremål för yrkanden i två motioner. I motion 1982/83:1450 (fp) framhålls att storrödingsfångsterna minskat betydligt under senare år trots att vattnet numera är rent sedan avloppsreningsverk byggts och trots att årlig fiskutsättning sker. Försvarets skjutövningar utgör ett problem. Fiskeristyrelsen bör få i uppdrag att ta fram en ny rapport med förslag hur storrödingsbeståndet skall kunna räddas och förbättras. Enligt motion 1982/83:1987 (s) kan militära skjutövningar över Vätterns vattenområde negativt påverka såväl fisket som det rörliga friluftslivet och kommunernas färskvattensförsörjning. Motionärerna finner det oacceptabelt att oreparabla skador på Vätterns vattenmiljö riskeras i fredstid på grund av militär verksamhet. Viss osäkerhet tycks enligt motionen råda om vilka begränsningar som måste gälla för den militära verksamheten med hänsyn till bl. a. fisket och viktiga miljöintressen. Regeringen bör därför vidta åtgärder som klarlägger dessa förhållanden, anför motionärerna.

Utskottet får med anledning av motionerna framhålla följande.

I Vättern bedrivs en omfattande militär verksamhet genom skjutning, raketskjutning, sprängning och torpedprovning. Flera av försvarsmaktens fredsförband är lokaliserade till området. Försvarets materielverk bedriver provningsverksamhet där. Förvarsministern har i ett interpellationssvar den 16 maj 1983 medgivit att verksamheten är ett visst hinder för fisket i sjön och att den även för med sig vissa andra miljömässiga problem. Han har samtidigt framhållit att verksamheten är nödvändig för vårt försvars utveckling och att

den inte utan orimliga kostnader skulle kunna flyttas till andra områden.

Den militära verksamheten är förlagd till allmänt vatten. Fiskare som lider intrång i sin yrkesutövning till följd av skjutningarna kan erhålla ersättning enligt en särskild kungörelse (1961:811, ändrad 1983:597). Ersättningsberättigad är numera fiskare med yrkesfiskelicens.

Frågan om skjutningarna har negativ inverkan på Vätterns storrödingsbestånd har länge varit föremål för debatt. Riksdagen godkände år 1964 ett förslag om särskilda prövotidsåtgärder för att närmare undersöka i vilken omfattning den militära verksamheten medför skador på rödingsbeståndet. En sådan undersökning genomfördes år 1977 av fiskeristyrelsen. Någon säkerhet om påverkan erhöles inte genom undersökningen men denna fick till följd att viss fiskutsättning sedermera, under en femårsperiod, har finansierats med medel från försvarshuvudtiteln.

En viktig faktor bakom den nedgång som konstaterats av rödingsbeståndet kan enligt fiskenämnden för Vättern (Jönköping) vara överfiskning. På förslag av nämnden är därför vissa regler för begränsning av fisket på allmänt vatten i sjön under införande. Fiskeförhållandena i Vättern är även föremål för fiskekommitténs uppmärksamhet (Jo 1981:06). Med hänsyn till de åtgärder som sålunda vidtagits och till att frågan om fisket i Vättern är under prövning finner utskottet icke att någon ytterligare utredning av det slag som föreslås i motion 1982/83:1450 påkallas. Motionen avstyrks således.

Militärbefälhavaren för det västra militärområdet är sammanhållande för all skjutverksamhet i Vättern. Från försvarets sida prövar man enligt försvarsministern fortlöpande möjligheterna att samordna den militära verksamheten i syfte att koncentrera den till begränsade tidsperioder. Enligt regeringsbeslut får skjutning inte ske på lekgrund utan samråd med fiskeriintendenten. En särskild samordningsgrupp svarar för samordningen mellan olika militära och civila myndigheters ansvarsområden i sjön. Bl. a. förbereds inom gruppen en reviderad riskområdeskarta över de militära verksamhetsområdena i Vättern.

Sedan åtskillig tid finns en kommitté för Vätterns vattenvård som består av representanter för berörda myndigheter och intressenter i sjön. Kommittén har föranställt om bottenprovtagningar inom det mest frekventa skjutningsområdet för att få en klarare uppfattning än vad hittills varit möjligt om miljöeffekterna av skjutningarna. Kommittén har också sökt få fram en redovisning av den totala mängden utskjutet material – metaller och annat skrot – för att få kunskap om belastningen på sjön. Inom ramen för naturvårdsverkets program för övervakning av mjölkvaliteten – PMK – övervakas förändringar i den allmänna miljögiftsbelastningen i sjön.

Utskottet får för sin del erinra om att militära företag icke är undantagna från miljöskyddslagens bestämmelser. Lagens tillämplighet är sålunda i princip inte beroende av om en miljöstörande verksamhet är civil eller militär. Någon prövning enligt miljöskyddslagens regler har emellertid icke krävts för de militära företagen i Vättern. Av vad som anförts i det

föregående framgår att full klarhet knappast kan anses råda om de eventuella skador på sjömiljön som militärens övningar orsakar. Utskottet ansluter sig till den bedömning som görs i motion 1982/83:1987. att militären naturligtvis måste få möjlighet att övningsskjuta i rimlig omfattning men att detta måste ske med stort hänsynstagande till andra intressen och till ett rimligt skydd för natur och miljö. Enligt utskottets uppfattning är det vidare angeläget att regler fastställs för den militära verksamhetens tillåtlighet inom rimliga gränser med hänsyn till de olika civila intressena för sjöns utnyttjande och till sjömiljön. Det torde närmast vara regeringens sak att pröva i vilken form ett regelsystem i förevarande avseende bör gälla. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vattenbruk

I folkpartiets partimotion 1982/83:2000 framhålls, såvitt nu är i fråga (yrkande 5), att vattenbruk bör underlättas. Detta kan ge sysselsättning och mer "egen fisk" för konsumtion och således minska importberoendet vad gäller fisk. Enligt motionen bör den rapport Vattenbruk för Sverige som lämnats av styrgruppen för vattenbruk kunna ge vägledning för hur vattenbruket kan stimuleras.

Utskottet får med anledning av motionen erinra om att forskningsrådsnämndens naturresursdelegation och delegationen för samordning av havsresursverksamheten hösten 1980 tillsatte en styrgrupp för vattenbruk. Styrgruppen överlämnade i november 1982 en slutrapport kallad Vattenbruk för Sverige till regeringen. Slutrapporten jämte delrapporter har remissbehandlats och bereds f. n. i regeringskansliet. Med hänvisning till att frågan inom kort torde komma under riksdagens prövning påkallar förslaget i motionen enligt utskottets mening icke någon ytterligare riksdagens åtgärd. Motionsyrkandet avstyrks således.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *reproduktionen av lax*
att riksdagen avslår motion 1982/83:247,
2. beträffande *användning av fiskeavgiftsmedlen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:479,
3. beträffande *fredningssäsongen för laxen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:394,
4. beträffande *finansieringen av fiskefartyg*
att riksdagen avslår motion 1982/83:993,
5. beträffande *trålfiske*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1448,

6. beträffande *straffen för olaga fiske*
att riksdagen lämnar motion 1982/83:1988 utan ytterligare åtgärd.
7. beträffande *fritt handredskapsfiske*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1439 yrkande 1 och motion 1982/83:1453.
8. beträffande *storrödingen i Vättern*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1450.
9. beträffande *riktlinjer för olika intressen i Vättern*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:1987.
- 10 beträffande *vattenbruk*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2000 yrkande 5.

Stockholm den 8 november 1983

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Kerstin Andersson (c), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Bo Arvidson (m), Lars Ernestam (fp) och Berit Edvardsson (vpk).

Reservationer

1. Reproduktionen av lax

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister, Jens Eriksson och Bo Arvidson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet får" och slutar med "ytterligare åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet får --- (lika med utskottet) --- vissa åtgärder. Enligt utskottets mening bör dessa åtgärder skärpas så att avelslaxens vandringar från älvmyningarna och uppströms icke omöjliggörs av de effektiva fångstredskap som numera finns att tillgå. Utskottet instämmer således med motionärerna om att en synnerligen restriktiv tillståndsgivning bör tillämpas för fasta fångstredskap. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *reproduktionen av lax*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:247.

2. Användningen av fiskeavgiftsmedlen

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister, Jens Eriksson och Bo Arvidson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "När det" och på s. 4 slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

När det gäller --- (lika med utskottet) --- av medlen. Enligt utskottets mening finns det anledning att som motionärerna föreslår nu återgå till tidigare tillämpad praxis, bl. a. för att möjliggöra finansiering av nödvändig tillsyn av att laxfisket i älvmyningarna och längs kusten utövas med iakttagande av gällande regler. Denna tillsynsverksamhet har enligt vad utskottet erfarit blivit lidande efter det nämnda riksdagsbeslutet. De medel som kommer att inflyta från allmänna fiskeavgifter enligt den nya vattenlagen (1983:291) som träder i kraft den 1 januari 1984 beräknas f. ö. komma att uppgå till betydligt högre belopp än nuvarande avgiftsmedel. Ett tillgodoseende av motionärernas förslag skulle därigenom icke komma att medföra någon nämnvärd minskning av utgående medel för forskningsändamål. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *användning av fiskeavgiftsmedlen*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:479,

3. Fredningssäsongen för laxen

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister, Jens Eriksson och Bo Arvidson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Det problem" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Det problem --- (lika med utskottet) --- territorialhavet utanför fyramilsgränsen. Utskottet instämmer för sin del med motionären i att det icke är lyckligt om höstfisket förskjuts till en stormig, kall och mörk årstid. Dessutom torde bestämmelsen ha föga värde när det gäller att begränsa det sammanlagda fiskuttaget. Enligt utskottets mening bör därför bestämmelsen om förlängt förbud för laxfisket i havet icke förnyas. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *fredningssäsongen för laxen*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:394.

4. Trålfiske

Einar Larsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Kerstin Andersson (c), Jens Eriksson (m), Bo Arvidsson (m) och Lars Ernestam (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "1982/83:1448" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan för sin del inte finna annat än att den av motionärerna förfäktade åsikten om när fisket skall anses vara avslutat är både rimlig och ur kontrollaspekter acceptabel. Den har för övrigt hävdats även av Sveriges Fiskares Riksförbund. Enligt utskottets uppfattning bör regeringen verka för en sådan ändring av fiskeförfattningarna som påyrkas i motionen. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *trålfiske*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:1448,

5. Fritt handredskapsfiske

Einar Larsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Kerstin Andersson (c), Jens Eriksson (m), Bo Arvidson (m) och Lars Ernestam (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet får" och slutar med "1982/83:1453" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner i likhet med motionärerna att ett frisläppande av fritidsfisket längs de stränder och kustavsnitt som berörs av fjolårets riksdagsbeslut är såväl principiellt tveklaktigt som ekonomiskt kostsamt och knappast heller ägnat att främja det angivna syftet, nämligen att lägga grunden för ett bättre fritidsfiske. Regeringen bör, om den över huvud taget skall effektuera riksdagens beställning, inte framlägga förslag härom förrän efter 1985. Ett sådant uppskov skulle på ett avgörande sätt förbättra förutsättningarna för framtida fiskevårdande arbete i Östersjön och de fem sjöarna, bl. a. genom att möjligheten att inrätta fiskevårdsområden då kan tillvaratas. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion 1982/83:1439 och motion 1982/83:1453 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *fritt handredskapsfiske*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:1439 yrkande 1 och motion 1982/83:1453,

6. Storrödingen i Vättern

Einar Larsson och Kerstin Andersson (båda c) samt Lars Ernestam (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "En viktig faktor" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

En viktig faktor --- (lika med utskottet) --- uppmärksamhet (Jo 1981:06). Enligt utskottets mening är det även angeläget att, som föreslås i motion 1982/83:1450, ett uppdrag ges till fiskeristyrelsen att utreda hur storrödingsbeståndet i Vättern skall kunna räddas och förbättras. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *storrödingen i Vättern*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:1450.

7. Riktlinjer för olika intressen i Vättern

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister, Jens Eriksson och Bo Arvidson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet får" och på s. 9 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet får --- (lika med utskottet) --- i Vättern. Av det föregående framgår vidare att militären vid anordnandet av skjutningar fortlöpande samråder med representanter för övriga allmänna intressen. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att militärens övningar inte kringskärs så att deras möjlighet att bedriva meningsfull övningsverksamhet och därmed att upprätthålla en god beredskap för landets försvar går förlorad. Motionen avstyrks mot den bakgrunden.

dels utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *riktlinjer för olika intressen i Vättern*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1987.

8. Vattenbruk

Lars Ernestam (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet får" bort ha följande lydelse:

Utskottet får - - - (lika med utskottet) - - - i regeringskansliet. Enligt utskottets mening är det angeläget att redan nu betona att regeringen och handläggande myndigheter ser till att, inom ramen för givna resurser, den nya näringsgrenen vattenbruk får vara ett prioriterat område. Av största vikt är att frågan om vattenföroreningar i samband med fiskodling kan lösas genom forsknings- och utvecklingsarbete. Vad utskottet sålunda uttalat med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. *beträffande vattenbruk*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1982/83:2000 yrkande 5.